

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2569

Go Green ... ทางรอด ไม่ใช่ทางเลือก

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฤดูฝนมาอีกแล้วนะคะ ขอให้ทุกท่านดูแลสุขภาพกันด้วยคะ คำถาม คือ ทำอย่างไร จะทำให้ฝนลดลงได้ ซึ่งมีหลายวิธีในการแก้ปัญหา แต่หนึ่งในนั้นคือแก้ที่สาเหตุ ลดการเผา และปรับแนวทางธุรกิจ

สัปดาห์ก่อน ผู้เขียนได้รับโอกาสที่ดี เข้าอบรมโครงการ EDP ที่แบงก์ชาติจัดขึ้น ซึ่งนอกจากรับฟังความรู้จากวิทยากร และทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้าง Team Building แล้ว ทีมงานพัฒนานุเคราะห์ยังพาไปสัมผัส “โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นโครงการที่ดีมากๆ เกิดจากความร่วมมือระหว่างมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และภาคีภาครัฐ-เอกชน ในการรับมือกับภาวะโลกรวน

โครงการฯ นี้ ต่อยอดหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน” คือ เมื่อฟื้นฟูป่าแล้ว มีการต่อยอดให้ชุมชนดูแลรักษาและได้รับประโยชน์จากการดูแลป่าอย่างต่อเนื่อง พวกเราได้เข้าไปดูพื้นที่จริงป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง ฟังผู้นำชุมชนหรือที่เขาเรียกกันว่า พ่อหลวง แม่หลวงเล่าเรื่องการรวมตัวของชุมชนเพื่อป้องกันไฟป่า เห็นการใช้โดรนตรวจตรา ซึ่งช่วยป้องกันจุดกำเนิดไฟได้แต่เนิ่นๆ รวมทั้งยังได้รังสรรค์ลายใบไม้บนผืนผ้า และมีโอกาสเห็นการทำ Eco Bowl ที่นำใบตองตึงมาผลิตเป็นจานชาม แทนการใช้โฟมหรือพลาสติก

นอกจากนี้ ยังได้เข้าป่า ไปดูการทำแปลงวัด carbon credit ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงจะเป็นคนเชื่อมโยงฝั่งต้นน้ำคือป่าชุมชน กับ ฝั่งปลายน้ำคือหน่วยงานที่ต้องการซื้อ carbon credit ทำให้เกิด win-win situation ทั้ง 2 ฝ่ายได้ประโยชน์ เป็นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนร่วมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG)

หากมองภาพรวมของประเทศ ไทยมีเป้าหมายบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี พ.ศ. 2593 (Net zero 2050) โดยเมื่อ 2 ธ.ค.68 ครม. มีมติเห็นชอบ ร่าง พ.ร.บ.การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทด้าน climate ฉบับแรก ที่วางโครงสร้างทั้งระบบ เพื่อจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งฐานข้อมูล กองทุนภูมิอากาศ แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจก ภาษีคาร์บอน การซื้อขายคาร์บอนเครดิต การปรับตัวระดับพื้นที่เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการวางมาตรฐานกลางในการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (taxonomy)

ที่ผ่านมา แบงก์ชาติร่วมมือกับหน่วยงานทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการเงิน จัดทำ Thailand Taxonomy โดยได้รับคำแนะนำจากองค์กรระหว่างประเทศ และ มีการเผยแพร่ Thailand Taxonomy ระยะ 2 ฉบับสมบูรณ์ เมื่อปีที่แล้ว ซึ่งครอบคลุม ภาคเกษตร ภาคก่อสร้าง ภาคอุตสาหกรรมผลิต และ ภาคจัดการของเสีย เพิ่มเติมจาก Thailand Taxonomy ระยะ 1 ที่ครอบคลุม ภาคพลังงาน และ ภาคขนส่ง ซึ่ง 6 ภาคเศรษฐกิจใน Thailand Taxonomy ครอบคลุมการปล่อย GHG ของประเทศ ราว 95%

Thailand Taxonomy คือ มาตรฐานกลางที่ใช้อ้างอิง เพื่อจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยในการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ Thailand Taxonomy ได้ใช้ระบบ “สัญญาณไฟจราจร” เพื่อจำแนกเป็น กลุ่มสีเขียว สีเหลือง (กิจกรรมเปลี่ยนผ่าน) และสีแดง ซึ่งเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มความยืดหยุ่น และ เอื้อให้มีแนวทางที่หลากหลาย ในการลดการปล่อยคาร์บอนของภาคเศรษฐกิจ

หากท่านมีโครงการที่จะปรับเป็นธุรกิจ Go Green สามารถดูวิธีการนำ Thailand Taxonomy มาใช้อ้างอิง เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าถึงเงินทุนมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบดูว่ากิจการของท่านเข้าข่ายหรือไม่ มีกิจกรรมอยู่ในขอบเขต Thailand Taxonomy หรือไม่
2. ประเมินว่ากิจกรรมเข้าข่ายอะไร ตามเกณฑ์การประเมินทางเทคนิค (Technical Screening Criteria: TSC) โดย
 - 2.1 กิจกรรมสีเขียว เป็นกิจกรรมที่มีการปล่อย GHG สุทธิเป็นศูนย์ หรือ ใกล้เคียงศูนย์ เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์หรือพลังงานลม รวมถึง กิจกรรมที่มีเส้นทางที่ชัดเจนสู่การปล่อย GHG เป็นศูนย์
 - 2.2 กิจกรรมสีเหลือง หรือ กิจกรรมเปลี่ยนผ่าน เป็น กิจกรรมที่ปัจจุบันอาจยังปล่อย GHG ค่อนข้างมาก แต่มีเส้นทางลดการปล่อยคาร์บอน และ กรอบเวลาสิ้นสุดที่มีความน่าเชื่อถือ หรือ มีข้อกำหนดด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพที่แน่นอน หรือ มีการระบุเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้เพื่อยกระดับ
 - 2.3 กิจกรรมสีแดง จะไม่สอดคล้องกับเส้นทางลดการปล่อย GHG สุทธิเป็นศูนย์ และไม่สามารถปรับได้
3. กิจกรรมสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น และ ละเลยด้านสังคม หรือไม่ โดยมีหลักการไม่สร้างผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ (Do No Significant Harm: DNSH) และหลักการคำนึงถึงผลกระทบทางสังคม (Minimum Social Safeguards: MSS) ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงต่างๆ เช่น “การฟอกเขียว” (greenwashing) โดยหากไม่ผ่าน DNSH และ/หรือ MSS ต้องทำแผนการแก้ไขปัญหาภายใน 3 ปี พร้อมเปิดเผยแผนแก่สาธารณะ หากครบ 3 ปีแล้วยังแก้ไขไม่ได้ กิจกรรมจะเป็นสีแดงทันที
4. นำไปขอเงินทุน โดยหากกิจกรรม Go Green ของท่าน สอดคล้องกับเกณฑ์ TSC/ DNSH และ MSS แล้ว จะได้รับสถานะ “สอดคล้องตาม Thailand Taxonomy” ซึ่งช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือว่าเป็นกิจกรรมสีเขียว หรือ สีเหลือง นำไปใช้อ้างอิงในการขอสินเชื่อหรือเงินทุน

สำหรับภาคเกษตร ให้ใช้แนวทางที่อ้างอิงตามแนวปฏิบัติ (practice-based approach) ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ว่ามีประสิทธิภาพในการลด GHG ในภาคเกษตร เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ทำให้ไม่สามารถวัดการปล่อย GHG ได้โดยตรง เช่น หากเกษตรกรเลือกดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนสำหรับการปลูกข้าว เช่น การจัดการน้ำในนาแบบเปียกสลับแห้ง และ การปรับระดับพื้นที่นา ด้วยระบบเลเซอร์ พร้อมผ่านการประเมิน DNSH และ MSS ก็จะสามารถนับเป็นกิจกรรมสีเขียว

การเตรียมพร้อมสำหรับธุรกิจ ควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจร่วมกันภายในองค์กร ด้านเกณฑ์ TSC/ DNSH และ MSS รวมถึงประโยชน์ต่อองค์กร ทั้งการลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสเข้าถึงเงินทุน ขึ้นต่อไปคือการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เหมาะสม พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักที่ชัดเจน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการก็ได้ จากนั้น ควรร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานและมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPIs) ขององค์กรที่ชัดเจนและวัดผลได้ และรายงานผลการดำเนินการว่าดำเนินการสอดคล้องกับ KPIs ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยสามารถศึกษาจาก [คู่มือการใช้นาตรฐาน Thailand Taxonomy](#)

Go Green ไม่ใช่ทางเลือก แต่เป็นทางรอดสู่ความยั่งยืน โดย Thailand Taxonomy เป็นส่วนหนึ่งที่ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ เพื่อได้รับบริการทางการเงินที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมกันนะคะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด **